

ת"פ 60996/06/19 - פרקליטות מחוז חיפה נגד בנימין שמואל

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 60996-06-19 מדינת ישראל נ' שמואל

בפני כבוד השופט שלמה בנג'ו
בעניין:

פרקליטות מחוז חיפה

המאשימה

נגד

בנימין שמואל

הנאשם

באמצעות בא כוחו עו"ד יאמן מסאלחה

גזר דין

כתב האישום:

הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב האישום המתוקן, בביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה - עבירה לפי סעיף 415 סיפא + 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977; ובביצוע עבירה של איסור הלבנת הון - עבירה לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000.

לפי עובדות כתב האישום המתוקן, במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, עבד שמעון שוקרון (להלן: "שמעון") כשכיר, בתפקיד קניין, בחברת דקסל בע"מ (להלן: "דקסל"). שמעון היה מורשה מטעם דקסל להזמין ולרכוש מוצרים שונים, בין היתר, מוצרי נירוסטה.

בין הנאשם לשמעון, קיימת הכרות מוקדמת רבת שנים.

סמי שמואל (להלן: "סמי") הינו אביו של הנאשם. החל משנת 1995, היה סמי שמואל בעל עסק בתחום החקלאות, הרשום כעוסק מורשה.

ענת לוי הינה אחותו של שמעון.

במועד שאינו ידוע למאשימה במדויק, עובר לשנת 2009, החליטו הנאשם ושמעון להונות את דקסל, על ידי מכירת מוצרים שונים, בין היתר, מוצרי נירוסטה, לדקסל, תוך הסתרת זהותו של שמעון כמי שעומד מאחורי מכירת המוצרים, ומפיק רווחים מפערי הקניה והמכירה, ובכך מעלה את מחירי הקניה עבור דקסל.

במסגרת ההחלטה ולצורך מימושה, פתחו הנאשם ושמעון, באמצעות סמי, שתי מחלקות חדשות בס. שמואל בשם "סמי שמואל - מוצרי איכות" ו-"סמי שמואל - שיווק חומרי בניין" והשתמשו בפרטי ס. שמואל, בין היתר, בכך שהדפיסו פתקי חשבוניות עליהן מופיעים פרטיו.

עוד במסגרת ההחלטה, פתחו הנאשם ושמעון עסק על שם ענת, בשם "תבל - אספקה טכנית".

במסגרת ההחלטה, בעת פתיחת תבל והשימוש בס. שמואל, מסרו הנאשם ושמעון, באמצעות אחרים, מידע כוזב לבנק מזרחי טפחות, אודות הבעלים והנהנים בחשבונות ס. שמואל ותבל, במטרה לגרום לדיווח בלתי נכון לפי סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון, התשס"ה-2000.

עוד במסגרת ההחלטה, במהלך השנים 2009-2014, מתוקף תפקידו כקניין בדקסל, העביר שמעון, בהזדמנויות רבות ושונות, הזמנות למתן הצעות מחיר למוצרים שונים, בין היתר, מוצרי נירוסטה לס. שמואל ולתבל.

בהמשך, מתוקף תפקידו כקניין בדקסל, החליט שמעון בשם דקסל, לרכוש את המוצרים מס. שמואל ותבל, בעודו מסתיר מדקסל, את עובדת היותו אחד הבעלים בס. שמואל ותבל, ואת העובדה כי הוא מפיק רווח מהקנייה.

בעקבות מצג השווא, רכשה דקסל את המוצרים מס. שמואל ותבל והעבירה לידיהם, באמצעות ס. שמואל, תשלומים בסך כולל של כחמישה מיליון ₪.

חלק מהמוצרים, רכש הנאשם, בצוותא חדא עם שמעון, באמצעות ס. שמואל ותבל, מספקים שונים, כאשר הנאשם ושמעון באמצעות ס. שמואל ותבל, הפיקו רווחים מפערי הקנייה והמכירה, בסכומים שאינם ידועים למאשימה במדויק.

במעשים המתוארים לעיל:

א. עשה הנאשם, יחד עם שמעון, עסקאות של רכישת מוצרים, אותם מכר לדקסל תמורת כחמישה מיליון ₪ במרמה, כמתואר לעיל, בנסיבות מחמירות. הנסיבות המחמירות מתבטאות, בין היתר, בהיקף ביצוע העבירה, בשיטתיות, בתחכום וניצול אמון המעביד.

ב. מסר הנאשם, באמצעות אחרים, מידע כוזב במטרה לגרום לדיווח בלתי נכון לפי סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

ראיות לעונש:

המאשימה הגישה תצהיר נפגע עבירה של מר גיל זמושצ'יק, מנהל האריזה בחברת דקסל (ת/1). בעדותו מסר, כי היה ממונה ביטחון בחברה, הוא הכיר את הנאשם אחרי שנפגשו ושוחחו טלפונית מספר פעמים. הנאשם לא הזדהה בפניו, ומסר לו מידע באופן אנונימי אודות שמעון. הוא סיפר כי נפגש עם הנאשם מספר חודשים לאחר אותה שיחה אנונימית. החקירה הורחבה לאחר שנמצאה מעורבות של הנאשם בפרשת ההונאה. הנאשם לא סיפר זאת מיוזמתו, והדגיש כי הנאשם חשף את שמעון באופן אנונימי ומסר פרטים על חברות נוספות. הנאשם לא שיתף פעולה באופן מלא ולא מסר על הקשר של החברה של אביו.

ההגנה הגישה אסופת מסמכים ובה, תעודת מחלה של סמי שמואל (נ/1); תעודת גמלאי ותעודת נכה של הנאשם (נ/2); מכתב המלצה מצד עמוד יעקב, ניצב בדימוס שהיה מפקדו של הנאשם כששירת במשטרה (נ/3); מסמך של גב' עדית שחר מטפלת זוגית של הנאשם ובמשפחה (נ/4); מסמכים רפואיים בעניין בתו, בנו ואשתו של הנאשם (נ/5 ונ/5א, נ/6 ונ/7, בהתאמה) וכן אישור רואה חשבון של סמי שמואל (במחיקת סעיפים 1-3) (נ/8).

עוד העידה ההגנה כעד אופי מטעמה, את מר עמוס יעקב, ניצב בדימוס במשטרת ישראל, ששירת כמפקד מחוז ש"י

ומפקד מג"ב מחוז חוף עד לפני 4 שנים. הקצין הנכבד מסר, כי הוא מכיר את הנאשם מעל 20 שנה, עוד כששירת כשוטר תחת פיקודו. הנאשם שירת כמספר 3 שלו במתקן מאוד מסווג. הוא היה אחד מפקודיו הטובים והבולטים, הן בהיבט המבצעי והן בהיבט המקצועי, והיה אהוב מאוד על הבריות. הוא חווה את הנאשם כאדם ערכי שתורם לקהילה.

תסקיר שירות המבחן:

ביום 6.7.21 הוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו של הנאשם. שירות המבחן מגולל את נסיבותיו האישיות של הנאשם, ולא אחזור על הדברים כאן. אשר להתייחסות הנאשם לעבירות שביצע, צוין כי הנאשם מסר, כי לא הבין שבמעשיו הוא עובר על החוק, ולאחר שהבין זאת, דיווח על המעשים.

בכל הנוגע להערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום, צוין כי גורמי הסיכון הינם חומרת העבירות, הצגת התנהלותו באופן חיובי, תמים, חסר כוונה, ללא יכולת להתייחס למורכבותם, כל זאת בניגוד מוחלט לאמור בכתב האישום המתוקן, משם עולה כי התנהלותו אופיינה בתכנון, מניפולציה וזדון. הנאשם משליך את האחריות לביצוע העבירות על שותפו, ומציג עצמו כקורבן, מרוכז בעצמו, במחירים שהוא נאלץ לשלם.

בכל הנוגע לגורמי סיכויי שיקום, שקל שירות המבחן את היעדר עבר פלילי, יציבותו התעסוקתית, המחויבת שהביע הנאשם כלפי קרוביו, ההרתעה שחש כתוצאה מחשיפת מעשיו.

לסיכום, העריך שירות המבחן, כי לא ניתן לשלול קיומה של רמת סיכון להישנות ביצוע העבירות בעתיד, ולא בא בהמלצה שיקומית בעניינו של הנאשם.

ביום 13.9.21 הוגש, עקב בקשת ההגנה, תסקיר משלים נוסף, בעניינו של הנאשם. בתסקיר זה לא חל שינוי בהערכת שירות המבחן. שירות המבחן התרשם, כי עמדתו של הנאשם הייתה ונותרה בעינה. הוא ממשיך להציג עצמו באופן קורבני, וממשיך להשליך את האחריות על שותפו, תוך צמצום חלקו בפרשה. הוא התקשה לגלות אחריות על התנהלותו המתמשכת לאורך תקופת ביצוע העבירות.

עוד התרשם שירות המבחן, ומצא להדגיש זאת בתסקירו המשלים, כי רצונו של הנאשם לקחת חלק בהליך טיפולי, נובעים ממניפולציה, שנועדה לשפר את מצבו המשפטי, ולא מתוך מודעות אותנטית שהוא מגלה ביחס להתנהלותו.

לפיכך, חזר שירות המבחן על עמדתו הראשונית ונמנע ממתן המלצה שיקומית בעניינו של הנאשם.

טענות הצדדים:

טיעוני המאשימה:

המאשימה הגישה טיעונים בכתב (סת/1). בטיעוניה, הדגישה את נסיבות ביצוע העבירה, ביניהם את העובדה, כי מדובר במסכת מרמית שהתרחשה במשך כחמש שנים, כאשר לשם הוצאתה לפועל הוקמה תשתית רחבה, בין היתר של עוסקים מורשים פיקטיביים, שנטלו בה חלק מבני משפחתו של הנאשם, וכן בני משפחתו של שמעון, וזאת על מנת לקבל במרמה כספים מחברת "דקסל", בה עבד שמעון כקניין החברה. הודגש, כי הנאשם ביצע את העבירות בעודו משרת כשוטר במשטרת ישראל ואמון על אכיפת החוק.

עוד נטען, כי חלקו של הנאשם בביצוע העבירות היה כשותף מרכזי, בצוותא עם שמעון. המניע שלו לביצוע העבירות היה בצע כסף. הוא לא טרח להשיב לחב' דסקל את הכסף שגזל ממנה. גם שמעון הכריז על עצמו כפושט רגל, וחב' דסקל לא יכלה להיפרע ממנו, על אף שנפסקו לטובתה פיצויים בבית הדין הארצי לעבודה.

אשר לטענה כי הנאשם תרם לחשיפת התרמית, ציינה המאשימה, כי אכן הנאשם הוא זה שפנה לחברת דסקל, וחשף כי שמעון מרמה אותה, אך הוא לא חשף את חלקו באותן ההונאות. בהקשר זה, טענה המאשימה, כי בשל הקושי הרב בגילוי עבירות מסוג זה, יש להחמיר בענישה, של אלו המובאים לדין בפני בית המשפט. כמו כן, טענה המאשימה, כי בעבירות כלכליות, יש לתת משקל בכורה לשיקולי הגמול וההרתעה, על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם.

לאור האמור, עתרה המאשימה לקביעת מתחם ענישה שנע בין 5-7 שנות מאסר בפועל, ולמקם את עונשו של הנאשם באמצע המתחם, לצד מאסר מותנה מרתיע, קנס ופיצוי לחב' דסקל.

טיעוני ההגנה:

ההגנה טענה, כי כל הפרשה החלה בכך שהנאשם ביקש משמעון שיסייע לאביו בהעברת עבודות שטיפה בחברת "דקסל". שמעון היה המבצע העיקרי ולא הנאשם. הנאשם לא הבין במוצרים אשר נמכרו לחברה, ולראיה כל העוסקים המורשים היו של אביו של הנאשם, אשר עמד לדין בגין עבירה של הלבנת הון. הנאשם רק סיפק סחורה, והוציא קבלות עם התשלומים שקיבל, כנדרש בחוק. המרמה מצידו התבטאה רק בכך שלא חשף את זהותו של שמעון. הנזק שנגרם לחברה, הוא מידי שמעון ולא מצד הנאשם, הואיל ושמעון הוא עובד החברה, ואילו הנאשם, כאמור, סיפק סחורה ודיווח על העסקאות כדין.

אשר לרווח של הנאשם ממעשי המרמה, נטען כי היקפו לא ידוע, ולא ניתן לטעון כי מדובר בסכומים גדולים. ומכל מקום, הנאשם לא היה הנהנה היחיד מהרווחים.

בכל הנוגע לתכנון שקדם לבצוע העבירה, נטען כי עיקר התכנון היה של שמעון, וחלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות היה משני. הנאשם ביצע את העבירות משום שהאמין בשמעון עד שהבין שעשה טעות ועל כן חשף את הפרשה.

ההגנה טענה, כי מתחם הענישה ההולם, נע בין מאסר בפועל שיכול שירוצה בעבודות שירות ועד 10 חודשי מאסר בפועל.

אשר לנסיבות שאינן קשורות לעבירה, טענה ההגנה שמדובר באדם ששירת במג"ב במשך 30 שנה והוא נעדר עבר פלילי. הנאשם הוא מי שחשף את הפרשה בסופו של יום, ומסר דברים מפלילים, הן ביחס לעצמו, והן ביחס לאביו (שנדון ע"י מותב אחר), שיתף פעולה והודה במעשיו.

בכל הנוגע לנסיבותיו האישיות של הנאשם, מסרה ההגנה כי אביו של הנאשם הוא בן 72, חולה, והנאשם הוא מי שמנהל את עסקו של אביו במקביל לעסקו שלו. לנאשם ילדים, חלקם קטינים, עם קשיים רפואיים ונפשיים (כמפורט בהרחבה בנספחים שצורפו), ולפיכך שליחתו של הנאשם למאסר בפועל, תגרום לנזק עצום לכל התלויים בו.

עוד יש לתת את הדעת לכך שמדובר בנאשם עם רקע של התנהגות חיובית ותרומה לקהילה במשך עשרות שנים, כעולה מעדות האופי והנספחים שהוגשו בעניינו.

בנוסף נטען, כי מאז ביצוע העבירות חלפו שנים רבות (מדובר בעבירות בין השנים 2009 ועד 2014).

אשר לעונש המתאים, נטען, כי במקרים דומים מדיניות הענישה היא הטלת עונשים של מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. לאור האמור, עתרה ההגנה להטלת ענישה של עבודות שירות וכן להתחשב בנאשם מן הפן הכלכלי שכן מדובר במי ששילם מס על כל סכום שלקח לכיסו.

דבר הנאשם בטרם מתן גזר הדין:

הנאשם לקח אחריות על מעשיו, הביע חרטה ומסר, כי לא יחזור על המעשים. עוד מסר כי שילם מחיר כבד, נעצר ואיבד את מקום עבודתו. הנאשם ביקש שבית המשפט יתחשב בנסיבותיו האישיות, ובילדיו על מנת שיוכל להמשיך להיות עבורם דמות דומיננטית. לשאלת בית המשפט, מדוע חשף את הפרשה, מסר כי כאשר ישב עם אדם אחר הבין שיש משהו בהתנהלות שאינו כשר, ולאחר שהבין שהמעשים הם הלבנת הון החליט לשים לזה סוף. הנאשם ביקש לבצע מאסר בעבודות שירות שיוכל לתרום למדינה ולשלם על מעשיו, וכן לתמוך בביתו ובהוריו.

דין והכרעה עונשית:

הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

הערך החברתי המוגן בעבירות מרמה, הוא חופש הבחירה של האדם, אשר נשלל ממנו עקב מעשה המרמה. מעשה המרמה, פוגע ברצונו החופשי, שכן, אם היו נפרשות בפניו כל העובדות לאשורן, היה פועל אחרת (ע"פ 2333/07 **תענך נ' מדינת ישראל** (2010); ע"פ 8573/96 **מרקדו נ' מדינת ישראל** (1997). נפסק, כי עיקרה של עבירת המרמה הינה השגת יתרון למרמה (ע"פ 752/90 **ברזל נ' מדינת ישראל** (1992) וכן ראו גם מהחודש האחרון, ת"פ (מחוזי-ים) 56048-12-19 **מדינת ישראל נ' אילן אברמוב** (2.11.21)).

כמו כן, הנאשם פגע בערכים החוסים תחת האיסור הפלילי של עבירת הלבנת הון, שתכליתו שמירה על יציבות המערכת הפיננסית, שמירה על כלכלת המדינה, וביטחונה ושמירה על תקינות חיי המסחר. בעניין זה יפים דברי כב' השופט י. דנציגר בע"פ 4316/13 **מדינת ישראל נגד חג'אמה** (30.10.14):

"חומרה רבה נודעת גם לעבירות הלבנת הון. מתוך הכרה בכך שתופעת הלבנת ההון גורמת, כשלעצמה, לפגיעה בערכיה של החברה קבע המחוקק עבירות אלה כעבירות עצמאיות בחוק איסור הלבנת הון שתכליתו לנטרל את הרווח שמפיקים עבריינים מפעילותם העבריינית ולהרתיעם, ואשר לאורו נקבע בפסיקה כי הנוטלים חלק בהלבנת הון צפויים לעונשים חמורים... ודוק, במסגרת ההתמודדות עם תופעת הלבנת ההון ולנוכח החשש כי שירותיהם של נותני שירותי מטבע ינוצלו על ידי גורמים עברייניים כדי להסתיר את מקור הונם האסור ולהקשות על האפשרות להתחקות אחר פעולותיהם, נקבע בחוק איסור הלבנת הון כי נותני שירותים אלו חייבים ברישום מסודר ובחובות דיווח קפדניות. קיומן של חובות אלו נועד לאפשר פיקוח על תנועות הון והוא תנאי הכרחי לקיום אפקטיבי של החוק ולהגשמת תכליתו...".

הנאשם פגע בערכים אלו ברמה בינונית-גבוהה.

מדיניות הענישה (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

נקודת המוצא העונשית היא הוראות המחוקק.

העונש הקבוע בחוק בצידה של עבירת קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הוא חמש שנות מאסר ואילו העונש הקבוע בחוק בצידה של עבירת הלבנת הון, לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000, הוא חמש שנות מאסר.

בחנתי את הפסיקה שהגישו הצדדים. אשר לפסיקה שהוגשה על ידי המאשימה, שעתרה לקביעת מתחם ענישה הנע בין 5-7 שנות מאסר. נראה כי באותם מקרים בהם הוטלו תקופות מאסר ממושכות של שנים, מדובר היה על נסיבות של ריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, או מקרים בהם היו מספר אישומים שונים והתלוו להם עבירות נלוות שונות (ת"פ (ת"א) 23999-01-14 **מדינת ישראל נגד יעקב חי נומה**). חלק אחר מהמקרים שהובאו, מלמד על ריבוי קורבנות, כך למשל, בע"פ 29459-11-13 **חסן נגד מדינת ישראל ואח'**, שם דובר, בין היתר, על ריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה, ו- 461 קורבנות. דוגמא נוספת, עפ"ג (חיפה) 43352-06-13 **אברהם נגד מדינת ישראל** (ורע"פ 8879/13), שם התקבל ערעורו של נאשם, ועונשו הופחת ל-7.5 שנים. באותו מקרה, כתב האישום כלל 9 אישומים, אותו נאשם הורשע ב- 9 עבירות של קבלת דבר במרמה, בנסיבות מחמירות, וכן הורשע בניסיון לביצוע עבירות אלו, ובביצוע עבירות נוספות. באותו מקרה, קבע בית משפט השלום מתחם עבור כל עבירה שנע בין 6 חודשים ועד 3 שנים, ובית המשפט המחוזי מצא כי זהו מתחם ראוי ונכון, שאין להתערב בו.

אשר לפסיקה שהוגשה על ידי ההגנה, אף היא לא תואמת את ענייננו. כך למשל ת"פ (חיפה) 667-02-16 **מדינת ישראל נגד מקסים מאיר**, שם צוין במפורש על ידי בית המשפט, כי "**החלטתי לקבל את המלצת שירות המבחן, לחרוג ממתחם הענישה ולהסתפק בעונש של עבודות שירות**". מדברים אלו ברי, כי עבודות השירות שהוטלו על הנאשם, הוטלו בשל תשתית שיקומית, אשר אפשרה לביהמ"ש, לחרוג ממתחם הענישה משיקולי שיקום. אין זה המקרה דכאן. במקרים אחרים שהוגשו על ידי ההגנה, היה מדובר על תשתית עובדתית "קלה" יותר, או בעבירות שאינן כוללות נסיבות מחמירות (ת"פ (ת"א) 16779-12-15 **פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית נ' קרדו ואח'**) או כללו רק את אחת העבירות המיוחסות לנאשם כאן (ת"פ (מחוזי מרכז-לוד) 53062-12-15 **מדינת ישראל נ' הורברג ואח'**, ת"פ (מחוזי מרכז-לוד) 6912-11-15 **מדינת ישראל נ' מאיר נחמני**), או לחילופין מקרים בהם היו הסדרי טיעון עקב קשיים ראייתיים (ת"פ (מחוזי חיפה) 18444-03-15 **מדינת ישראל נ' כעכוש ואח'**). יצוין כי גם במקרה זה, הוטלו על נאשם 1, 15 חודשי מאסר בפועל, תוך שבית המשפט המחוזי דכאן מדגיש כי אילולא ההסדר היה עונש המאסר שנגזר על הנאשם כבד הרבה יותר. ביחס לנאשם 2 שנדון לעבודות שירות, האחרון הואשם בסיוע בלבד.

לאחר עיון במכלול הפסיקה שהוגשה, וכן בפסיקות נוספות של בתי המשפט השונים, עולה כי מדיניות הענישה מגוונת, היא נעה בין מאסרים ברף הגבוה של עבודות שירות, ועד למאסרים ממושכים, של שנים מאחורי סורג ובריח, הכל לפי נסיבות העניין, טיב המרמה, היקף העבירות, היקף הנזק, ומימון העברין.

רק על מנת לסבר את האוזן, אפנה לעמדתו העונשית של בית המשפט העליון בתחום עבירות זה, מחודש ספטמבר שנה זו, במסגרת רע"פ 6000/21 פלוני נ' מדינת ישראל (5.9.21). באותו מקרה, בית משפט השלום בחיפה הרשיע נאשם בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, זיוף, התחזות לאחר בכוונה להונות וכן עבירות נלוות. הנאשם נדון, במסגרת הסדר טיעון סגור, ל-18 חודשי מאסר בפועל במצטבר ובחופף לעונשי מאסר מותנה שהופעלו, כך שנקבע כי הנאשם ירצה בסך הכל 24 חודשי מאסר בפועל, לצד עונש מאסר מותנה ופיצוי למתלוננים. בית המשפט המחוזי דכאן (בראשות כב' הנשיא שפירא), דחה את ערעורו של הנאשם על עונשו ואילו בית המשפט העליון (כב' השופט אלרון) דחה את בקשת רשות הערעור שהגיש הנאשם וקבע כי אין מקום להתערב בעונש, שהינו ראוי ומאוזן ואינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת.

עוד אציין, כי בניגוד למה שהשתמע מהנטען על ידי ההגנה, העובדה כי מדובר בעבירות הנושאות גוון כלכלי, אין בו כדי להפחית מחומרתן, ההיפך מכך הוא הנכון. השקפת הפסיקה על מבצע עבירות מסוג זה, היא כאל מי שניסה להפיק רווח קל, תוך גזילת כספו של הזולת, והדין כי במקרים כאלה הענישה חייבת לכלול רכיב של מאסר בפועל, בבחינת "אין החוטא יוצא נשכר". יפים לכאן הדברים הבאים מפי כב' הנשיא ד"ר ר. שפירא בעפ"ג (מחוזי חיפה) 32326-06-20 חוסאם ביסאן נ' מדינת ישראל (06.08.2020), שם הטיל מותב זה על נאשם שהורשע בין היתר, בביצוע 7 עבירות של מרמה בנסיבות מחמירות, 18 חודשי מאסר בפועל, לאחר שעונשו נקבע בתחתית מתחם הענישה (18 ח' - 36 ח') שקבע בית משפט זה, מתחם אותו קיבל בית המשפט המחוזי. יחד עם זאת, סבר בית המשפט המחוזי, מפי כב' הנשיא שפירא כי אין המדובר בעונש חמור כלל ועיקר, וכי התגובה העונשית לעבירות מסוג זה צריכה להיות "משמעותית" תוך שדחה את ערעור הנאשם על חומרת העונש.

**"ככל שהדבר נוגע לעונש המאסר סבור אני כי העונש שנגזר אינו חמור כלל ועיקר.
מדובר בעבירות חמורות של מרמה וזיוף, המתבצעות בשיטתיות ולאורך זמן ותוך תכנון
מוקדם, התגובה העונשית צריכה להיות משמעותית ולשדר מסר חד וברור בכל הנוגע
למבצעי העבירות..."** (הדגשות שלי - ש.ב.)

נסיבות שקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין):

מדובר במעשים אשר לוו בתכנון קפדני ובזדון מרמתי על פני תקופה ארוכה מאוד שנפרשה בין השנים 2009-2014.

הנאשם חבר לאותו שמעון, שעבד בחברה כקניין ותוך תכנון קפדני של הפרטים, עשיית פעולות מרמה אקטיביות, במודע, כגון הקמת עוסקים פיקטיביים שמטרתם להסוות את זהות העומדים מאחורי הרכישות, חברו השניים ובצוותא חדא, מכרו לאורך השנים מוצרים לחב' "דסקל", במרמה, ותוך ניצול מעמדו של שמעון כקניין החברה, הכל ממטרת בצע, על מנת להפיק רווח קל.

אמנם, אילו לא שמעון ותפקידו כקניין בחברה, לא היו יכולים המעשים להתבצע. אך הדבר אינו גורע מתרומתו המכרעת של הנאשם לביצוען של העבירות. הוא היה דמות דומיננטית בתוכנית העבריינית, והוציא אותה מן הכוח אל הפועל. השניים חברו יחדיו ופעלו כפעולת מלקחיים, שמעון קניין החברה וידה הארוכה, מזמין מוצרים אצל שותפו לפשע, הנאשם, הראשון מזמין והאחרון מספק. התחכום והשיטתיות שאפיינו את יישום התוכנית העבריינית, הם אלה שהסוו כל כך טוב את התוכנית העבריינית, והקשו על ההבחנה בפעילות מפרת חוק זו. כל אחד מהשניים תרם תרומה משמעותית

לביצועה של התוכנית העבריינית והוצאתה מן הכוח אל הפועל. שמעון הזמין את הסחורה, והנאשם פעל לאספקת "התמורה", תוך שעשה שימוש בבני משפחתו השונים, ושימוש בעוסקים פיקטיביים, על מנת להסוות את הפעילות העבריינית, ולמכור את המוצרים לחברה ולקבל ממנה כספים במרמה.

אשר לנזק שנגרם, כתב האישום אינו מפרט את הרווח המדויק שגרף הנאשם כתוצאה ממעשיו, אך ניתן לקבל מושג על היקפו, מתוך העובדות בהן הודה הנאשם. כתב האישום המתוקן שבו הודה הנאשם, מציין כי לאורך השנים, הועברו לידי החברות שהיו בבעלותו של הנאשם, ובבעלות בני משפחתו, כספים בהיקף של - 5 מיליון ₪.

בהקשר זה, לא נעלמה מעיני בית המשפט, הטענה כי החברה קיבלה עבור הכספים מוצרים כפי שאלה הוזמנו, וכן כי הרכישות דווחו לרשויות המס ושולם מס עליהן כדיון. יחד עם זאת, כעולה מכתב האישום המתוקן, הנאשם ויתר המעורבים גרמו לחברה נזק, בכך שבמסגרת תוכנית המרמה, שרקמו ויישמו שמעון והנאשם, התקבלו הצעות המחיר שהוגשו מטעם הנאשם "בעיניים עצומות", וההזמנות לקבלת מוצרים נותבו אליו, מתוך, לכאורה, כדאיות עסקית, ללא פתיחת ההצעות לתחרות של ספקים שונים. בכך יצרו השניים בלעדיות לאספקת המוצרים לנאשם ועסקיו, וחסמו את האפשרות לקבלת הצעות מתחרות. כאן טמון גרעינה המתוחכם של התוכנית העבריינית, ובכך חומרת המעשים. היקף התשלום שגרפו ההזמנות ומשך התקופה הם המעידים על היקף "הבלעדיות" והנזק העצום שנגרם לחברה.

מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג (ב) לחוק העונשין):

בהינתן הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם במעשיו, עוצמת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנוהגת, ובעיקר, נסיבות ביצוע העבירה, מידת האשם הגבוהה שהופגנה על ידי הנאשם, תכיפות העבירות, היקפן, משכן, הנזק הכלכלי שנגרם, אני קובע את מתחם העונש ההולם, כנע בין 10 ל- 30 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

חריגה ממתחם העונש ההולם לקולה או לחומרה (סעיפים 40ד ו-40ה לחוק העונשין):

בנדוננו, לא הונחה בפני בית המשפט תשתית ראייתית המצדיקה סטייה ממתחם העונש ההולם לקולה, לצורכי שיקום.

שירות המבחן ערך שני תסקירים בעניינו של הנאשם. הוא ערך חקירה נרחבת אודות הנאשם, בחן את דפוסי התנהגותו, את העבירות הנוכחיות, ביצע הערכת סיכון, ובסופו של יום, הגיע לכלל מסקנה, כי הבעת הרצון של הנאשם להשתלב בטיפול, הינה מאימת הדין, ולא מתוך מוטיבציה פנימית לעריכת התבוננות על כשלי התנהגותו. לפיכך, לא בא בהמלצה שיקומית בעניינו ולא הוצגה תשתית המצדיקה סטייה ממתחם הענישה ההולם משיקולי שיקום.

יצוין, כי הדים להתרשמותו של שירות המבחן ממאפיינים בעייתיים אצל הנאשם כמו למשל השלכת האחראיות על אחרים וחוסר הכרה אמיתית בחלקו הדומיננטי בביצוע העבירות, מצאתי גם בטיעונים של הנאשם לעונש המבקש להשליך את כל האחראיות על אחרים.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין):

מדובר בנאשם בן 51, נעדר עבר פלילי, אב לארבעה ילדים, חלקם קטינים. במסגרת שיקולי, לקחתי בחשבון את הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה; מהעולה בתסקיר שירות המבחן, לאחר שירות של 28 שנים במשמר הגבול

ובתפקידי לחימה ופיקוד, יצא לפנסיה מוקדמת עקב מעורבותו הנדונה. הנאשם תיאר שם את הבושה שחוזה כתוצאה מהפרישה המוקדמת ופרסום מעשיו ברבים לצד תחושות כעס על הפגיעה בשמו הטוב ונאמנותו ותחושת נטישה של המערכת אותה שירת. על רקע זה, מסר הנאשם כי אף ניתק קשרים עם מכרים מתקופת שירותו. כמו כן, לקחתי בחשבון את הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם, בשים לב למצבם הרפואי והנפשי של ילדיו, אשר מפאת צנעת הפרט לא אפרט במסגרת גזר הדין.

הנאשם הודה בסופו של יום בביצוע המעשים והביע חרטה מילולית על ביצועם. הודאתו של הנאשם במעשים וחשיפת הפרשה כולה נבעה ממעשיו של הנאשם, אשר פנה לגורמים הרלוונטיים בחברה וסיפר את אשר ביצע שותפו לפשע, אותו שמעון, קניין החברה, כמפורט בכתב האישום המתוקן.

יש לתת את הדעת לכך, שכפי שציינה המאשימה, מדובר בפרשות אשר קשה לגלותן, ופעמים רבות אותם עבריינים לא מובאים לדין. לפיכך, סבורני כי העובדה שהנאשם הוא הגורם העיקרי לחשיפת הפרשה, הוא שיקול משמעותי שיש לקחת בחשבון, לקולא, בעת גזירת עונשו של הנאשם. הנאשם שיתף פעולה עם רשויות החוק, עם החברה ומסר מידע אודות העבירות שהוביל לכתבי אישום נגד נאשם נוסף ונגד אביו.

עוד לקחתי בחשבון, את תרומתו רבת השנים של הנאשם במשטרת ישראל ואת התנהלותו התקינה לאורך שנים רבות, כפי שעולה מעדות האופי שנשמעה בעניין זה והנספחים השונים שהוגשו לעיונו של בית המשפט.

שיקול נוסף שיש לקחת בחשבון הוא חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות. מדובר בעבירות שנעבר במהלך השנים 2009-2014, כך שמאז חלף מספר שנים לא מבוטל.

אלמנט נוסף שיש להוסיף למערכת שיקולי הענישה, בעת גזירת עונשו של נאשם זה, הוא עקרון אחידות הענישה בין נאשמים.

כאשר יש מספר נאשמים, הנדונים באותה הפרשה, על בית המשפט לוודא קיומו של **"מדרג הולם בין העונשים המוטלים על המעורבים באותה פרשה פלילית לפי מידת אשם"** (ע"פ 2166/18 פלוני נ' מדינת ישראל (17.5.2018)).

הצדדים הגישו בהסכמה את גזר הדין בעניינו של סמי שמואל, אביו של הנאשם, אשר נדון בגין אותו הפרשה ואת עניינו אאבחן להלן ביחס לעניינו של הנאשם שבפני.

באותו מקרה הורשע אביו של הנאשם בעבירה אחת של הלבנת הון לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון. הצדדים שם הגיעו להסדר טיעון שבו הייתה הסכמה לעניין העונש, לפיה יוטלו על אביו של עבודות לתועלת הציבור (של"צ) בהיקף של 200 שעות, לצד מאסר מותנה וקנס כספי. עוד הוחלט בגדר אותו הסדר טיעון כי מתוך הכספים שנתפסו על ידי המאשימה, יחולט סך של 40,000 ₪ (מתוך 81,000 ₪ שנתפסו על ידי המאשימה) ואילו היתרה תושב לנאשם.

בית המשפט קיבל את הסדר הטיעון והטיל על אביו של הנאשם עונש של"צ כאמור, לצד מאסר מותנה של 3 חודשים וקנס בסך 20,000 ₪. אני סבור כי הבדלים מאבחנים בין עניינו של אבי הנאשם לעניינו של הנאשם ברורים.

מדובר בהסדר טיעון ולא בטיעון פתוח לעונש; בגזר דינו של אבי הנאשם, יוחסה לאחרון עבירה אחת בלבד של הלבנת הון, ולא יוחסה לו כלל עבירת קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, אשר יוחסה לנאשם שבפני, על כל המשמעויות

ורמת האשם הנגזרת ממנה.

מעשיו של אביו לא כללו את אותה מעורבות פעילה, את מאפייני הזדון המרמתי וכן את התחכום והתכנון המוקפד שאפיינו את מעשיו של הנאשם.

זאת ועוד, בנדוננו קיים מימד נוסף של חומרה שעה שמדובר בנאשם ששירת שנים רבות כאיש אכיפת החוק ושירת כשוטר האמון על אכיפת החוק בעת ביצוע העבירות.

עוד אוסיף, כי אף לעמדת המאשימה, כעולה מפרוטוקול הדיון בעניינו של אביו, חלקו של אביו של הנאשם נמוך יותר מחלקם של הנאשם ושמעון. אדגיש בנוסף, כי גם נסיבותיהם האישיות של הנאשם ואביו שונות בתכלית; אביו של הנאשם אדם מבוגר בן 76 התלוי בעזרה סיעודית כמו גם בת זוגו וזאת לעומת גילו ונסיבותיו האישיות של הנאשם שבפני, כמתואר בפירוט לעיל.

העונש המתאים (סעיף 40(2) לחוק העונשין):

לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים שנמנו בהרחבה לעיל, מצאתי כי יש להטיל על הנאשם עונש מאסר בכליאה ממשית אם כי בחלק התחתון של המתחם, מתוך התחשבות בשיקולים המקלים, על מנת שהעונש ישקף הלימה עונשית ראויה למכלול השיקולים, לחומרה ולקולה, שמניתי לעיל.

כמו כן, סבורני שיש להתחשב בקביעת העונש המתאים בשיקול הרתעת הרבים (סעיף 40 לחוק העונשין), שכן מדובר בעבירות שקשה לאתרן והענישה חייבת להעביר מסר חד וברור מצד בית המשפט שסופו של העבריין שייתפס, יהיה מאחורי סורג ובריח.

אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

12 חודשי מאסר בפועל.

8 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור בתוך תקופה זו, את העבירות בהן הורשע בתיק זה.

קנס בסך - 20,000 ₪ או 200 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים החל מה- 1.1.22 ובכל ראשון לחודש. פיגור יעמיד את מלוא הקנס לפירעון מיידי.

פיצוי בסך - 50,000 ₪ למתלוננת חב' דסקל שישולם ב- 50 תשלומים שווים ורצופים החל מה- 1.1.22 ובכל ראשון לחודש. פיגור יעמיד את מלוא הפיצוי לפירעון מיידי.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, כ"ח כסלו תשפ"ב, 02 דצמבר 2021, במעמד הצדדים.

עמוד 10

